

FOREDRAG PÅ AUFs LANDSSTYREMØTE I DRAMMEN

Den politiske situasjon etter valget.

La meg først få takke AUFs medlemmer og tillitsmenn for innsatsen i valgkampen. Dere gjorde en meget god jobb som partifeller over alt setter stor pris på.

Arbeiderpartiet tapte regjeringen, men vi kom styrket ut av valgkampen. Noen tall viser det klart.

Vi er fortsatt suverent landets største parti med 140.000 flere stemmer enn Høyre - deres håp om å nå vårt nivå viste seg ganske urealistisk. 31.6% er det nivået Høyre

2.

lenge har holdt seg på, mens vi er i framgang og har gode muligheter for å nå vesentlig høyere enn de vel 37 prosent som valget ga oss. Vi har gått fram med over 6 prosent eller drøyt 150.000 stemmer det siste trekvart år. Og avstanden mellom Høyre og Arbeiderpartiet er 5.5 prosent eller 140.000 stemmer. Høyre-drømmen om to like store partier er tross alt falt i grus.

Valgresultatet har likevel negative trekk. Et av dem er at ungdommen i for liten grad slutter opp om Arbeiderpartiet. Dette er særlig alvorlig fordi det er Høyre og Fremskrittspartiet som øker sine andeler av ungdomsvelgerne. Klarer vi ikke å snu denne utviklingen, vil vi heller ikke makte å opprettholde Arbeiderpartiet som det største og dominerende partiet i fram-

tida. For samfunnet vil konklusjonen være like klar: Det er umulig å skape et trygt fundament for velferdssamfunnet hvis stadig nye generasjoner vender det ryggen ved å stemme på høyrepartier. Det er et tankekors at den delen av ungdommen som nyter de største fordelene av velferdssamfunnet, er de første til å ønske tilbakeskritt. De ødelegger for seg selv, men mest ødelegger de for de utsatte ungdomsgrupper - de som virkelig trenger solidaritet.

Det er bare én konklusjon å trekke av dette:

Arbeiderbevegelsen må gjøre en ekstra innsats på ungdomssektoren. Vi må vinne tilbake ungdommen for å skape et bredere grunnlag for Arbeiderpartiet og for å trygge velferdssamfunnet. Vi må gjenskape den si-

tuasjonen vi hadde i de fleste etterkrigsårene, da de unge utgjorde motoren i det politiske liv. De presset på for reformer og slo ring om utjamningspolitikken. Nå trår flertallet av ungdommen på bremsen, mange av dem vil sette "bilen" i revers. Arbeiderbevegelsen kan ikke slå seg til ro med det!

Arbeidet med ungdomsspørsmålene blir derfor nå en hovedoppgave for partiet. Det vil selvsagt fortsatt være slik at Fylkingen har et hovedansvar for ungdomsarbeidet. Men oppgavene er så store at det er tvingende nødvendig at hele partiet engasjerer seg.

Under den første telefonkonferansen partiledelsen hadde med fylkespartiene et par dager etter valget, tok vi opp nettopp dette spørsmålet som helt sentralt, og det

kom et klart svar fra fylkene: ungdomsarbeidet må bli prioritert. I Sentralstyrets møte mandag var det stor oppslutning om dette synet. På alle plan - i lokallag, kommunepartier, fylkespartiet og i landspartiet må det arbeides med de sentrale politiske oppgavene som knytter seg til ungdomsgruppene.

_____ Få ting gir større bekymring enn at Høyre - og Carl I. Hagen gjorde et sterkt valg hos unge velgere. Hva kan grunnene være?

Jeg tror ikke det finnes enkle svar, men la meg antyde noen mulige forklaringer. Appellen om noe nytt - et

skifte nærmest for skiftets skyld, synes å ha særlig gjennomslag hos yngre velgere. Tiden er inne, sier Høyre - uten å si til hva. De yngste førstegangsvelgerne var 7-8 år da Borten-regjeringen brøt sammen av indre kiv og handlingslammelse. De har ikke opplevd borgerlig styre. For dem er Arbeiderpartiet "syndebukken" for det tilvante - det bestående - samfunnskritikkens mål - så å si. Noen dårlig opposisjon kan vi heller ikke si vi har hatt. De har holdt ut, stått på med sin kritikk og bildet av en "feilslått" politikk, et samfunn i krise, mennesker uten mulighet for armslag og innsatsvilje. Ja, vi kjenner alle melodien. Og den er blitt til en slager. Dette slår vel sterkest ut hos de velgere som er "praktisk historieløse" og ikke har noen selvopplevd

erfaring med alternativene. Men et viktig poeng er likevel at mange trekk ved utviklingen i samfunnet skaper særlige vansker for de unge.

Den tekniske utviklingen og situasjonen på arbeidsmarkedet går de unge imot - vi har langt færre arbeidsplasser for ufaglært ungdom enn før. De internasjonale konjunktorene skaper vansker - lavere vekst og innskrenkinger i mange bransjer rammer de unge særlig hardt. Bedrifter og institusjoner stanser inntaket av nye folk før det kommer så langt at de begynner å si opp de ansatte. Forholdene på boligmarkedet er særlig vanskelig for de unge. På toppen av alt dette kommer truslene fra en stadig mer kynisk og profesjonell gruppe som tjener

millioner på å selge narkotika til ungdom - samtidig som den gamle rusgiften, alkohol, krever nye ofre. Det er et meget positivt trekk at AUF har tatt en klar og ansvarlig holdning til rusgiftproblemene.

I sum: Mange unge møter en vanskelig situasjon. Det er bakgrunnen for at Regjeringen satset så sterkt på ungdomspolitikken.

Vi har avgitt ungdomsgarantien - og meget aktivt fulgt den opp. De borgerlig styrte fylkene har ikke overanstrengt seg for å dra sin del av lasset. De har vært mer opptatt av betenkelighetene fra lektorlaget enn å hindre at ungdom blir ledige. Da vi fikk inn tall i sommer som

viste at situasjonen var blitt alvorligere enn tidligere antatt, satte vi inn nye millionbeløp. Da fikk vi surmulende kritikk for at vi ikke hadde reagert før. Grunnen var delvis at borgerlig styrte fylker hadde forsømt å gi tilstrekkelig materiale. Likevel kritiserer de departementet. Som Halvdan Skard sa: Det er lett å spå - særlig om fortida!

I boligmeldingen har vi lagt særlig vekt på å senke inngangsbilletten. Vi har lagt fram ungdomsmeldingen. Vi har utformet Rønbeck-planen. Høyre skal vite at det blir kamp dersom de forsøker å svekke disse tiltakene! Vi vil stå på våre forslag og følge utviklingen nøye.

Jeg vil nevne en side ved ungdomspolitikken som er viktig. Både ungdomsgarantien, Rønbeck-planen og flere andre tiltak er mere enn bevilgninger. Det er planer for politisk mobilisering - de innbyr til og bygger på lokal politisk aktivitet.

Vi må kjempe for nye skoleplasser og flere arbeidsmarkedstiltak. Disse pengene må ikke gå med til å finansiere Høyres skatteløfter.

Men vi skal ikke bare slåss for det vi alt har oppnådd. Vi skal trekke ungdommen med i det programarbeidet som skal gi gjenerobring av fylker og kommuner i 1983, og en ny Arbeiderparti-regjering i 1985. I de neste 4 årene skal vi også skape politikken for

12.

siste halvdel av 80-årene.

Morgendagens ungdom møter nye problemer. Nye tanker må tenkes og ny politikk skal skapes. Dette trenger vi de unges hjelp til.

For Rønbeck-planen og Regjeringens plan for oppfyl-
ling av ungdomsgarantien er bare skritt i riktig ret-
ning. Nå skal vi gå enda dypere inn i ungdommens
hverdag. Spørsmålet blir:

Hvoran skal vi skape et samfunn som ikke blir preget av tomhet og meningsløshet, men av medmenneskelig omsorg og myke verdier. Vårt land har et bedre utgangspunkt for framtiden enn på noe annet tidspunkt i historien. Vi har ressurser, velutdannede fagfolk bak maskiner, tegnebrett og kontorpult. Vi har energi

og teknologi. Likevel føler mange utrygghet.

Mange føler uro for sin egen arbeidsplass. Enda flere spør seg:

Hva får unge mennesker til å gå til grunne gjennom bruk av narkotika?

Føler de at det ikke er bruk for dem, ikke er noen meningsfylte oppgaver som venter?

Det er disse spørsmålene arbeiderbevegelsen skal finne svaret på.

Derfor - vi trenger ungdom - ungdommen trenger oss.

Om vel to uker går vi over i opposisjon. Våre muligheter til å påvirke utviklingen i det norske samfunnet blir mindre. Men vi er fortsatt det klart største partiet, og den sterkeste politiske kraft i vårt land. Vi får en sterk og politisk godt skodd stortingsgruppe. Vi vil bruke de muligheter vi har for innflytelse. Vi vil fremme våre programsaker og vårt syn på alle områder.

15.

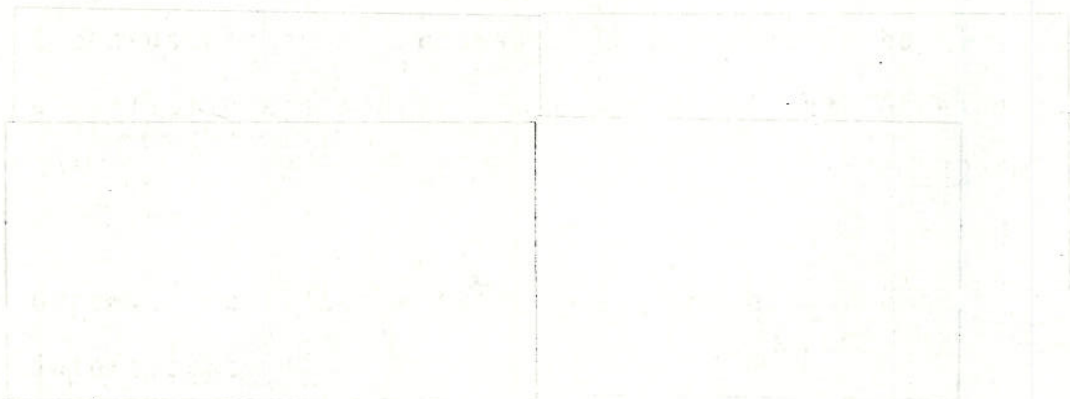
Vi skal bruke denne tiden til å styrke vårt organisasjonsarbeid, til å vitalisere partilivet, til å styrke det faglig/politiske arbeidet. Vi vil systematisk utvikle kontakten med forskjellige grupper. Gjennom en åpen holdning ønsker vi å skape en situasjon der stadig flere gjør denne erfaringen: At det er gjennom Det Norske Arbeiderparti de best kan arbeide for et mer solidarisk, et mer rettferdig, et mykere samfunn.

Gjennom tiår var det Arbeiderbevegelsens styrke å ha en organisasjon som fungerte helkontinuerlig - ikke bare som valgkammobilisering. Forskningen om meningsdannelse viser at det viktigste skjer mellom valgene det er da en får forankret store grupper, selv om de løsere

blader kan feies med av valg vinden. Ikke minst viktig er det å formidle politiske fortolkninger: å spre fra partipressen og partimøtene via mun-mot-munn vårt syn på hva det er som skjer politisk. I opposisjon blir det enda viktigere fordi vi mister det automatiske overtak det gir å ha regjeringsmakt og departementer - med de muligheter det gir for initiativ, styring og gjennomslag i media.

En viktig kilde til Høyres framgang er deres organisasjonsarbeid. La oss alle erkjenne Høyres store innsats og dyktighet gjennom mange år. Det er en innsats som har

gitt resultater. Vi må gjøre en minst like god innsats hvis vi skal greie en ny styrkeprøve og igjen bli den klart sterkeste politiske bevegelse i dette landet.

En annen viktig sak blir å bygge opp utredningskapasitet. Den kapasitet som ligger i departementene vil ikke bare gå tapt - den vil bli brukt mot oss. Skal vi løse denne

oppgaven, må vi satse på mangfold og desentralisering - det er verken mulig eller ønskelig å satse på en enkel tenkeboks. Vi trenger alle som har lyst til å gjøre en jobb - lyst til å være med på å ruste opp Arbeiderpartiet til fornyet styrke og innsats.

Mange av dem vil ønske noe mer enn et medlemskort - de vil ønske et politisk handlingsfellesskap. De vil bli brukt - og da skal vi bruke dem.

Vi må i partiarbeidet ^{også} ta konsekvensen av vår egen utdanningspolitikk - ellers vil vi fortsette å utdanne folk ut av bevegelsen. Vi må være åpne også for dem som ikke har gått gradene fra Framfylkingen og fremover. Hvis de nye som kommer får følelsen av at de ikke er velkomne av "offiserer" som har vært med hele livet, vil vi til slutt sitte igjen uten "soldater."

Vi har vært vant til at ^{har vært} utredningsarbeidet ^{miljøene} konsentrert i Oslo. Nå er det viktig å mobilisere rundt om i landet. De siste årene har det vært bygd ut universiteter, distrikthøgskoler og andre skolesentra mange steder i landet.

Disse miljøene kan gi basis for utredningsgrupper på en rekke områder. Dette skal selvsagt ikke være en organisasjon utenom organisasjonen. Slike grupper må knyttes til partiarbeidet lokalt, i fylkene og sentralt.

Poenget er samtidig å få fram utredninger og materiale partiet trenger, og å aktivisere grupper og miljøer der vi har stått svakt. Mange fagfolk føler at den innsikt de vinner gjennom sitt arbeid, har politiske konsekvenser. Vi må utvikle et partiliv som er åpent for dem. Engasjement og holdninger skapes gjennom handlinger.

21.

Folk må erfare at det er gjennom den organiserte arbeiderbevegelsen de kan omgjøre sine ideer til politisk handling.

I det arbeidet vi nå tar fatt på, er det viktig å være klar over at oppgaven er krevende og langsiktig. Vi må ikke bli for opptatt av de månedlige meningsmålingene. Oppgaven består i å vende en opinion, å endre grunnleggende oppfatninger hos store deler av velgermassen. Det er en jobb vi må gjøre hver dag - og gjøre bedre, mer systematisk. Vi må gjenskape de tusener av budbærere i alle nærmiljøene. Det er en krevende kontakt- og informasjonsoppgave vi her skal løse.

Vi har bak oss en valgkamp der Høyre lovet mer til alle gode formål og mindre i skatt. Vi vet at dette er umulig, det går ikke å få mere for mindre. Men mange velgere er nok blitt trukket med i ønsketenkning og drømmer. Hvis Høyre nå virkelig gjennomfører en reduksjon av fellesskapets inntekter, vil de unge være blant dem som raskest merker endringene. Da kan Høyre få oppleve at de unge velgerne etter hvert vender seg bort fra partiet. Vi skal hjelpe de unge som har stemt på Høyre. De må selv trekke erfaringene av tomme løfter og dobbeltspill. Arbeidsplasser, skoler, boliger, fritidstilbud - vi skal minne om at det blir ikke mere gjennom mindre skatteinntekter og redusert innsats fra fellesskapet.

Det er en god ting å kunne si det samme før og etter et valg. Arbeiderpartiet har gjennom flere måneder reist tvil om holdbarheten i det borgerlige samarbeidsalternativet. Det manglet avklaring i abortsaken, i skattepolitikken, i olje-, konsesjons- og distriktspolitikken, om alkoholspørsmål og en rekke andre saker. Nå kan alle se at det var dekning for denne tvilen - Høyre vil nå regjere alene.

Og det er ikke bare abortsaken som skiller. Om få uker skal det lages et opplegg for budsjettene og skattene i 1982. Senere kommer de andre sakene på løpende bånd. Det går dessverre an i en viss utstrekning å snakke seg vekk fra tingene i en valgkamp. I den politiske hverdagen må sakene løses og konkluderes.

Det vi nå kan fastslå, er at den sprik som faktisk finnes mellom de borgerlige partier på en rekke områder, og som vi har pekt på, den består. I hvilken grad dette fører til handlingslammelse, får vise seg. Vi har også sagt at vi skal føre en saklig opposisjon, vi skal ikke dømme Høyre på deres gjerninger før gjerningene er begått. Vi har tid til å vente. Og vi vil se vårt ansvar og vår politikk i sammenheng.

Willoch har alt begynt å gardere seg. Han viser til at det kan bli aktuelt å samarbeide med alle partiene i Stortinget. Han håper at vi skal hjelpe ham der hvor mellompartiene svikter. Vi vil selvsagt ikke se det som vår første oppgave å rake kastanjene ut av ilden for

Høyre. På den andre siden fastholder vi også det vi tidligere har sagt. Vi vil føre en ansvarlig opposisjon ut fra vårt eget program. Hvis Høyre fremmer forslag som er i samsvar med dette, vil vi ikke stemme imot fordi det er Høyre som kommer med forslagene. Men etter det Høyre har sagt i valgkampen, kan det bli svært mange forslag fra det hold som ikke kan vente noen entusiastisk mottakelse fra vår side!

La meg ta oljepolitikken som et eksempel. Dette blir et sentralt tema i norsk politikk for tiår framover. Høyre vil vingeklippe Statoil og slippe private selskaper mere til. Det betyr svakere nasjonal og samfunnsmessig styring av den sektor som vil dominere samfunnsutviklingen.

Det betyr overføring av milliarder til private aksjeeiere. Det betyr igjen større økonomiske og sosiale skjevheter. Det vil Arbeiderpartiet kjempe imot. Samtidig vet vi at mellompartiene ønsker en langt lavere utvinningstakt enn Høyre. Her har ledende høyrefolk antydnet at de regner med støtte fra Arbeiderpartiet i fastleggelsen av utvinningstempoet.

Men så enkelt er det ikke. Vi vil se de forskjellige sidene ved oljepolitikken samlet. Vi vil ikke være med på å svekke den nasjonale styringen og en rettferdig fordeling av oljerikdommene. Vi vil tvert om arbeide for en stadig bedre nasjonal kontroll og en stadig mer rettferdig fordeling. I startfasen for oljevirksoheten

var det nødvendig å slippe til private selskaper for å gjøre bruk av deres kapital, ekspertise og teknikk. Etter hvert som vi bygger opp kompetansen og kapasiteten hos oss selv, blir det stadig mindre grunn til å la eierinntektene gå til private. Med de inntekter vi nå får, vil vi heller ikke trenge tilføring av eierkapital.

Høyre legger opp til en reversering av den naturlige og rettfærdige utvikling i oljepolitikken. Da kan de ikke regne med at vi skal være med på å gjøre en uheldig utvikling til virkelighet. Vårt mål må være å påvirke oljepolitikken mest mulig i tråd med den bevisste linje som Arbeiderpartiet har vært hovedarkitekten for. Den er det verd å forsvare. Den beundres og tas som eksempel for andre. Det bør den fortsatt kunne være.

Spørsmålet om en atomvåpenfri sone i nordisk område er en sak som har vært gjenstand både for ulike fortolkninger og for mange misforståelser - ikke alle springer bare ut av den gode vilje.

Jeg finner det derfor riktig å gjengi Arbeidsprogrammets egne formuleringer om denne sak:

"Målet må være å hindre at atomvåpen blir brukt på eller mot norsk område. Norge vil arbeide for en atomvåpenfri sone i nordisk område som en del av arbeidet for å bygge ned kjernevåpnene i en større europeisk sammenheng. Vi vil videre arbeide for etablering av atomfrie soner

i samsvar med anbefalinger fra FNs spesialsesjon for nedrustning."

Det er riktig at vi ikke har lagt fram et detaljert og konkret utformet forslag. Dette skyldes ikke, som enkelte hevder, taktikk eller ønsket om å skjule en indre uenighet. Denne generelle utforming er simpelthen en nødvendighet når vi ser på hensikten med soneforslaget. Hensikten er å få satt i gang eller medvirke til en prosess for å redusere truselen fra atomvåpen mot vår del av verden. Dette er ikke en oppgave som lar seg løse gjennom et enkelt kunstgrep én gang for alle.

Det vil måtte være resultatet av en gradvis utvikling - skritt for skritt - med utgangspunkt i den situasjon som i dag faktisk rår i nordisk område fram mot ordninger som innebærer økt trygghet for det nordiske området som helhet gjennom reell reduksjon i atomvåpentruselen, kombinert med avtalefestede garantiordninger fra atommaktene.

Det videre arbeid med denne sak vil måtte skje i nær kontakt både med de andre nordiske land og med våre allierte. Når det gjelder forholdet til våre allierte, har det hele tiden vært vårt opplegg at arbeidet for atomvåpenfri sone skal skje etter konsultasjoner med dem og i samsvar med vårt medlemskap i Alliansen. Vi har allerede hatt slike konsultasjoner. Det er ingen

grunn til å legge skjul på at forslaget er blitt møtt med sterke motforestillinger.

Disse motforestillinger vil vi nøye vurdere og ta hensyn til. Men samtidig har vi gjort det klart at arbeidet for en atomvåpenfri sone i nordisk område vil være en del av vår politikk, og at vi fortsatt vil arbeide for å oppnå tilslutning til det mål vi har satt oss.

Det er gitt uttrykk for bekymring for at dette arbeid med sonesaken skal komplisere forhandlingene om atomraketter i Europa som nå er fastsatt til 30. november. Dette er forhandlinger vi selv tillegger den aller største

betydning. Vi vil ikke vanskeliggjøre, men tvert om gjøre det vi kan for å lette disse forhandlinger. De vil være av helt sentral betydning også for det videre arbeid med atomvåpenfri sone i det nordiske området.

Når det gjelder forholdet til de andre nordiske land, vil jeg vise til det møte mellom de nordiske utenriksministre som ble avholdt tidligere denne måned. Det var første gang saken om atomvåpenfri sone var satt opp på dagsordenen for disse møter. Men den er kommet for å bli der. Ved denne anledning understreket alle de nordiske utenriksministre betydningen av den eksisterende sikkerhetspolitiske balanse i Norden og at arbeidet for en atomvåpenfri sone i nordisk område må ha denne balanse både som grunnlag og som forutsetning.

Denne sak vil vi også følge opp gjennom samarbeidet mellom de nordiske sosialdemokratiske partier, og den står på dagsordenen for det neste møte i den nordiske samarbeidskomiteen.

Arbeidet med atomvåpenfri sone i det nordiske område vil være en viktig sak for D.N.A. Vi har aldri lagt skjul på at det er en vanskelig oppgave vi har satt oss. Den berører også andre lands vitale sikkerhetsinteresser som vi må ta hensyn til. Det viktige er imidlertid at denne prosessen nå er satt igang - ikke gjennom retorikk og erklæringer, men gjennom praktisk arbeid. Og det kommer vi til å fortsette med også når vi nå går i opposisjon. Det vil kreve engasjement, initiativ, systematisk og grundig arbeid skal vi vinne fram.

Vårt program er vårt utgangspunkt. Vi står samlet om vår politikk. Vi har ingen indre motsetninger som vil tappe våre krefter i årene fremover. Det er den andre siden som har slike problemer. Vi ser det innenfor partiene - og vi ser det mellom dem. Kristelig Folkeparti knaker i sammenføyningene - mellom de samarbeidsivrige

og regjeringslystne og de som holder abortsaken viktigere enn alt annet. Senterpartiet nærmer seg nå halvparten av det stemmetallet partiet hadde ti år tilbake. Rundt om i partiets organisasjon er det stadig flere som deler det syn som den såkalt Hedmarksgeriljaen har båret fram: At det er en dødslinje for partiet å slutte seg til et mektig og maktbevisst Høyre.

Det var disse to mellompartiene som ble valgets største tapere. De er svekket av stemmetap. Men de er enda mer svekket av politisk tvil om hvilken kurs de skal følge. De valgte å stå utenfor regjeringen. Hvis de ønsker å overleve som selvstendige partier med en selvstendig politikk og profil, var det trolig et klokt valg. Det

betyr ikke at de får noen enkel tilværelse i Stortinget. De har tatt på seg en garanti for Willoch's regjering. Men det hersker likevel stor tvil hos Høyre om hvor langt denne garantien strekker seg. Lederne i mellompartiene ordlegger seg slik at de støtter dannelsen av en Høyre regjering, de sier mindre om hva som skal skje i fortsettelsen.

Korvald la etter bruddet vekt på at det for Kristelig Folkeparti i kommende periode blir viktig å konsolidere sin stilling og markere seg, og å styrke det politiske sentrum. Det er ikke noe rart at Høyre etter hvert synes noe betenkt. For hvordan skal slike markeringer gå i hop med Høyres politikk? Det er store forventninger

skapt, forventninger som ikke så lett lar seg viske bort.

På den samme side i Aftenposten der Korvalds syn er omtalt, er hovedoverskriften: Mest mulig Høyre-politikk - da er det Willochregjeringen det tales om. Det skal bli interessant å se hvor mye mest mulig viser seg å være. Skal Høyre innfri sine milliardløfter om skattelette? Vi får se om Kristelig Folkeparti er med på å finansiere skattelette ved å redusere opptrappingen av utviklingshjelpen. Vi får også se om Senterpartiet godtar at Høyre vil uthule bø- og driveplikten i jordbruket, om Kristelig Folkeparti vil godta at Høyre fjerner restriksjoner i alkoholpolitikken, om mellompartiene er

. 38.

med på å overføre milliardandeler av oljefunn til private selskaper, osv., osv.

Skal Høyre innfri sine milliardløfter, må de gjøre noe allerede med årets budsjett. For det er ingen dekning for å unnskyld seg med at en ny regjering er helt ute av stand til å handle, slik vi har fått høre de siste ukene. Vil de, så kan de. Det har skjedd før. Det er evnen og viljen det står på - ikke noe annet.

Høyre har sin basis i den høyre tredjedelen av Stortinget. Og la oss huske at det ikke er stort mer enn en tredjepart av mandatene de uten videre kan regne med. Regjeringen Korvald hadde faktisk noenlunde samme prosentvise basis. Tyngdepunktet i Stortinget - og skjæringspunktet vil i viktige saker ligge i områdene der Arbeiderpartiet og mellompartiene møtes. Det skal ikke gjøre situasjonen lettere for Høyre at de har fått et aggressivt fløyparti til høyre for seg - et parti som sier mye av det samme som det Høyre har sagt - men som har mulighet for også å følge det opp i sine forslag i Stortinget. Så enkelt blir det ikke for Høyre. Det blir langt tyngre i praktisk handling enn i ord. Det var nettopp en situasjon med en ren høyreregjering Hagen ønsket seg - og det har han

fått. Han står nå klar til å håve inn skuffede Høyrevelgere.

Vi har et godt utgangspunkt for en periode i opposisjon. Det er da heller ingen form for nederlagsstemning som råder i partiet. Det har vært gjort en stor innsats i valgkampen.

Tusener på tusener står nå klare til å ta fatt på det harde hverdagsarbeidet som skal til for at vi igjen skal komme i den posisjon at vi kan prege samfunnsutviklingen ut fra våre mål, våre prinsipper og programmer. For selv om utgangsposisjonen er god, er det oss selv og vårt arbeid det kommer an på -vi får ingen ting gratis.

Her har vi vårt beste utgangspunkt i vår politikk. Vi skal kjøre videre med de 5 store sakene fra vår valgkamp: Sikkerhet, avspenning og fred; Arbeid for alle, Forsvar for Velferdsstaten, Oljen for hele folket, Likestilling og demokrati. Dette er de viktigste områder - det er her vår framtid formes. Velgerne, valgarbeiderne - og alle våre mange sympatisører kjenner oss på disse sakene. De er våre - de er saker vi vil kjempe for - også i opposisjon!

Den viktigste drivkraft og inspirasjon vi har, er troen på vår politikk: Vi vet at det er våre grunnleggende ideer og vår politikk som er svaret på de problemer vi møter i det moderne samfunnet. Den internasjonale krisen og den tekniske utviklingen krever mere solidaritet, ikke mindre. Problemene for barn og ungdom, for enslige og gamle krever mere fellesskap, ikke mindre. Vanskene i samfunnsutviklingen krever bedre samfunnsmessig styring, ikke svakere.

Det norske folk ønsker en videre utvikling av velferdssamfunnet. De regner med den sosiale tryggheten. De ønsker en politikk som prioriterer "Arbeid for alle". Når så mange stemte Høyre, var det også fordi mange

regnet med som gitt at man kunne få tryggheten og den fulle sysselsettingen, og samtidig mere i sin egen lomme og mindre av alle reguleringer. Her vil virkeligheten rydde opp i mange drømmer og forhåpninger. Vi sa det i valgkampen. La meg gjenta det nå: Vi får ikke mer for mindre. Hvem er det forresten som kjemper for unødige reguleringer? Ikke noe vettig menneske. Ikke Arbeiderpartiet. Nå skal løftene og forespeilingene innfris. Forventningenes tid er kommet. Jeg tror vi trygt kan regne med: Løftepolitikken har sin pris.

Vi vil føre våre linje videre - vi står ved at velferdssamfunnet og full sysselsetting krever noe av oss - i vilje til å betale skatt, i vilje til å ta

felles løft, i vilje til å støtte de reguleringer som er uomgjengelig nødvendige om vi vil føre videre en utvikling som gir trygghet og likeverdige kår.

Vi ønsker et mer rettferdig, et mer solidarisk samfunn. Det skal vi få fram for alle grupper i dette samfunn. Da vil vi igjen få den oppslutning som gjør det mulig å sette vår politikk ut i livet.